

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра криміналістики

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Судово-експертні установи в Україні»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Харків – 2022

Силабус навчальної дисципліни «Судово-експертні установи в Україні» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 25 с.

Розробники:

Шепітько Валерій Юрійович, доктор юридичних наук, професор, академік
НАПрН України;

Демидова Євгенія Євгеніївна, кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри криміналістики;

Яремчук Вікторія Олегівна, кандидатка юридичних наук, доцентка,
асистентка кафедри криміналістики;

Павлюк Наталія Вікторівна, кандидатка юридичних наук, доцентка,
асистентка кафедри криміналістики;

Колеснікова Інна Анатоліївна, кандидатка юридичних наук, асистентка
кафедри криміналістики;

Латиш Катерина Володимирівна, кандидатка юридичних наук,
асистентка кафедри криміналістики

Затверджено на засіданні кафедри криміналістики
(протокол № 7 від 16 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри - Шепітько Валерій Юрійович, доктор юридичних наук,
професор, академік НАПрН України.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Судово-експертні установи в Україні
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Демидова Євгенія Євгеніївна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри криміналістики
Контактний телефон	057 704-93-37
E-mail	ye.ye.demydova@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Судово-експертні установи в Україні
Статус навчальної дисципліни	за вибором студента
Викладач	Яремчук В. О., кандидатка юридичних наук, доцентка, асистентка кафедри криміналістики
Контактний телефон	+380975115036
E-mail	v.o.yaremchuk@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Zoom, Moodle та ін.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Судово-експертні установи в Україні
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Павлюк Наталія Вікторівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, асистентка кафедри криміналістики
Контактний телефон	0636505099
E-mail	n.v.pavlyuk@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Дані про викладача

Назва навчальної	Судово-експертні установи в Україні
-------------------------	-------------------------------------

дисципліни	
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Латиш Катерина Володимирівна, кандидатка юридичних наук, асистентка кафедри криміналістики
Контактний телефон	057 704-93-37
E-mail	k.v.latysh@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Судово-експертні установи в Україні
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Колеснікова Інна Анатоліївна, кандидатка юридичних наук, асистентка кафедри криміналістики
Контактний телефон	057 704-93-37
E-mail	i.a.kolesnikova@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається суть судово-експертної діяльності та базових категорій законодавства про судову експертизу, аналізується історія розвитку, мета і предмет діяльності, завдання та функції, повноваження, організаційна структура, перспективні розробки державних спеціалізованих установ судової експертизи.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи знань про поняття, порядок підготовки та атестації судового експерта, його права, обов’язки та відповідальність, правові відносини з особами або органами, що залучили судового експерта, суддею, судом; систему судово-експертних установ України, їх структуру та виконувані функції, наукові та практичні

здобутки, перспективні розробки; сутність, правову природу та завдання судової експертизи; порядок підготовки, призначення та провадження судової експертизи; основи експертних методик; класифікацію судових експертиз та їх сучасні можливості. Опанування умінням відмежовувати судові експертизи від експертиз і досліджень, що виконуються не суб'єктами судово-експертної діяльності, надавати оцінку висновку експерта та використовувати його як доказ, комплексно використовувати можливості судових експертиз при розслідуванні кримінальних правопорушень різних видів, у судочинстві різних видів і виконавчому провадженні.

Завдання:

- формування системи знань з теоретичних засад судової експертизи в Україні та провідних країнах світу;

- засвоєння законодавства України в галузі судової експертизи та судово-експертної термінології в обсязі, необхідному для ефективного ситуаційно зумовленого використання спеціальних знань у формі призначення та проведення судової експертизи;

- забезпечення чіткого розуміння сучасної системи, структури, завдань та функцій державних спеціалізованих установ судової експертизи, суб'єктів судово-експертної діяльності приватної та комунальної форми власності, статусу і ролі судового експерта;

- формування релевантних сучасним і перспективним викликам умінь і навичок зі збирання доказів, відібрання зразків, упакування й транспортування об'єктів експертного дослідження, формулювання питань на розгляд експерта, призначення та проведення судової експертизи, оцінки висновку експерта і використання його як доказу;

- генерування навичок комплексного використання можливостей судових експертиз при розслідуванні кримінальних правопорушень різних категорій, у судочинстві різних видів, у виконавчому провадженні.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія права», «Історія держави та права України», «Конституційне право», «Логіка», «Мова української юриспруденції», «Адміністративне судочинство», «Цивільний процес», «Кримінальний процес», «Криміналістика».

Кореквізити: «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці»; «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці»; «Порівняльне правознавство»; «Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності»; «Експертні помилки»; «Судові експертизи в сфері інформаційних технологій»; «Правовий статус судового експерта».

Постреквізити: -

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Оцінювати природу та зміст базових категорій інституту спеціальних знань та форми їх використання у судочинстві, аналізувати їх змістовне наповнення.

РН НД 2. Демонструвати розуміння генези використання спеціальних знань у судочинстві України та зарубіжних країн.

РН НД 3. Співвідносити та інтегрувати знання про міжнародне співробітництво у галузі судової експертизи.

РН НД 4. Дискутувати зі складних проблем щодо правового регулювання судово-експертної діяльності.

РН НД 5. Дискутувати зі складних правових проблем застосування міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

РН НД 6. Демонструвати розуміння системи суб'єктів судово-експертної діяльності та державних спеціалізованих експертних установ.

РН НД 7. Демонструвати розуміння поняття та професіограму судового експерта.

РН НД 8. Аналізувати змістовне наповнення прав та обов'язків судового експерта.

РН НД 9. Демонструвати знання про обставини, що забороняють участь особи як експерта в судочинстві.

РН НД 10. Демонструвати навички про правові й організаційні засади здійснення експертної діяльності державними спеціалізованими експертними установами України.

РН НД 11. Демонструвати навички класифікації судових експертиз, що проводяться експертними установами в Україні.

РН НД 12. Демонструвати навички розуміння структуру і зміст документів про призначення експертизи в Україні.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Спеціальні знання та форми їх використання у судочинстві. Законодавство України про судову експертизу.	Спеціальні знання та форми їх використання у судочинстві. Законодавство України про судову експертизу.	8
2	Судовий експерт як суб'єкт судово-експертної діяльності в Україні.	Судовий експерт як суб'єкт судово-експертної діяльності в Україні.	8
3	Науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України як суб'єкти судово-експертної діяльності.	Науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України як суб'єкти судово-експертної діяльності.	8
4	Експертна служба Міністерства внутрішніх справ як суб'єкт судово-	Експертна служба Міністерства внутрішніх справ як суб'єкт судово-	8

	експертної діяльності.	експертної діяльності.	
5	Експертні служби Міністерства оборони України, Державної прикордонної служби України та Служби безпеки України як суб'єкти судово-експертної діяльності.	Експертні служби Міністерства оборони України, Державної прикордонної служби України та Служби безпеки України як суб'єкти судово-експертної діяльності.	8
6	Науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України як суб'єкти судово-експертної діяльності.	Науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України як суб'єкти судово-експертної діяльності.	8
7	Класифікація судових експертиз, що проводяться судово-експертними установами в Україні.	Класифікація судових експертиз, що проводяться судово-експертними установами в Україні.	8
8	Порядок призначення судових експертиз в Україні.	Порядок призначення судових експертиз в Україні.	8
9	Порядок проведення судових експертиз судово-експертними установами в Україні.	Порядок проведення судових експертиз судово-експертними установами в Україні.	8
10	Комплексне використання можливостей судових експертиз при розслідуванні кримінальних правопорушень різних видів.	Комплексне використання можливостей судових експертиз при розслідуванні кримінальних правопорушень різних видів.	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Науково-дослідні	Науково-дослідні	

	установи судових експертиз Міністерства юстиції України як суб'єкти судово-експертної діяльності.	установи судових експертиз Міністерства юстиції України як суб'єкти судово-експертної діяльності.	110
2	Експертна служба Міністерства внутрішніх справ як суб'єкт судово-експертної діяльності.	Експертна служба Міністерства внутрішніх справ як суб'єкт судово-експертної діяльності.	
3	Експертні служби Міністерства оборони України, Державної прикордонної служби України та Служби безпеки України як суб'єкти судово-експертної діяльності.	-	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури;
- робота над кейсами;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе і рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання й методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Навчально-методичному посібнику для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Судово-експертні установи в Україні» для студентів другого(магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.

Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.

Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.

Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>.

Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.

Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.

Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.

Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text>.

Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>.

Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>.

Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>.

Деякі питання Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами: постанова КМУ від 3.05.2020 р. № 417 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-2020-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці: постанова Кабінету Міністрів України від від 11.02.2015 р. № 96 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 03.11.2015 р. № 1343, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 р. за № 1390/27835 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15#Text>.

Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень в системі Служби безпеки України: Наказ Центрального управління Служби безпеки України від 29.05.2015 р. № 371, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.06.2015 р. за № 738/27183. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-15#Text>.

Про затвердження Порядку проведення державної експертизи інвестиційних проектів: постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2011 р. № 701 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/701-2011-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: наказ МВС України від 27.04.2020 р. № 357, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 15.05.2020 р. за № 443/34726 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: Наказ МВС України від 06.07.2017 № 570, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.07.2017 р. за № 918/30786. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: наказ МВС України від 03.11.2015 р. № 1339, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 р. за № 1392/27837 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами: наказ МВС України від 24.07.2017 р. № 621, зареєстрований в Міністерстві

юстиції України 14.08.2017 р. за № 998/30866 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-17#Text>.

Про затвердження Інструкції про поведження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 19.08.2019 р. № 691, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04.10.2019 р. за № 1081/34052 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-19#Text>.

Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису: Наказ МВС України від 18.12.2018 р. № 1026, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11.01.2019 р. за № 28/32999 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-19#Text>.

Про затвердження та введення в дію Інструкції про порядок вилучення, обліку, зберігання та передачі речових доказів у кримінальних справах, цінностей та іншого майна органами дізнання, досудового слідства і суду (в новій редакції): наказ Генерального прокурора України, Державної податкової адміністрації України, Верховного Суду України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної судової адміністрації України від 27.08.2010 р. N 51/401/649/471/23/125 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0051900-10#Text>.

Про затвердження Порядку взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: Наказ Наказ Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857,

zareestrovaniy v Ministerstvi yustitsii Ukrainy 02.11.2017 p. za № 1342/31210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

Pro zatverdzhennya Porядку vzaemodii APMA i Derzhavnogo byuro rozsliduvannya shodo виявлення та розшуку активів: Наказ Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів та Derzhavnogo byuro rozsliduvannya від 26.04.2021 № 151/262, zareestrovaniy Ministerstvi yustitsii Ukrainy 14.05.2021 p. za N 642/36264. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0642-21#Text>.

Література

Основна література

Білецька Г.А. Судова медицина та судова психіатрія: підручник / Г.А. Білецька. Харків, Право, 2018. 376 с.

Білоус В. В. Законодавче забезпечення генетичної ідентифікації в Україні: проблеми теорії і практики криміналістики. *Право і суспільство*. 2015. ч. 3. № 5-2. С. 216-224.

Білоус В. В. Проблеми законодавчого та інформаційного забезпечення геномної ідентифікації в Україні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичні науки. Вип. 3. Т. 3, 2015. С. 78-84.

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / Нац. акад. прав. Наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2018. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія. 952 с.

Демидова Є. Є. Тактика допиту обізнаних осіб: монографія. Харків: Апостіль, 2013. 232 с.

До 150-річчя з дня народження Заслуженого професора Миколи Сергійовича Бокаріуса : монографія / редкол.: О. М. Ключев та ін. Харків : НДІ суд. експертиз ім. М. С. Бокаріуса : Промінь, 2019. 176 с.

Експертизи у кримінальному провадженні : наук.-практ. посіб. / кол. авт.: М. С. Туркот, Н. В. Нестор, А. В. Столітній та ін. Київ : Норма права, 2020. 308 с.

Експертизи у судочинстві України : наук.-практ. посіб. ; за ред. В. Г. Гончаренко, І. В. Гора. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 504 с.

Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : монографія / кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. Харків : Вид. агенція «Апостіль», 2017. 260 с.

Криміналістика: підруч. У 2-х т. Т.1 / В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова; за ред. В.Ю, Шепітько. Харків: Право, 2019. 456 с.

Криміналістика: підруч. У 2-х т. Т.2 / В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова; за ред. В.Ю, Шепітько. Харків: Право, 2019. 328 с.

Криміналістика і судова експертиза : міжвідом. наук.-метод. зб. / відп. ред. О. Г. Рувін. Київ : Ліра-К, НДІ судових експертиз, М-во юстиції України, 2018. Ч. 2. Вип. 63. 424 с.

Основи судової експертизи : навч. посіб. для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / авт.-уклад.: Л. М. Головченко, А. І. Лозовий, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін. Харків : Право, 2016. 928 с.

Особливості підготовки матеріалів для призначення судових експертиз : навч. наочн. посіб. для працівників правоохоронних органів / укладачі: О. П. Угровецький, В. В. Аброськін, І. Р. Шинкаренко, та ін. Харків : ХНДІСЕ; Промінь, 2019. 180 с.

Особливості підготовки матеріалів при призначенні судово-почеркознавчої експертизи: методичні рекомендації / Т. В. Кузнецова, С. І. Смірнова - К: Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, 2019. 38 с.

Правова доктрина України : У 5 т. / редкол. В. Я. Тацій та ін. Харків : Право, 2013. Т. 5: Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку. 1240 с.

Сімакова-Єфремян Е. Б. Комплексні судово-експертні дослідження: теорія і практика : монографія. Харків : Право, 2016. 456 с.

Столітній шлях судової експертизи в Україні 1918-2018 рр. : монографія ; за ред. О. М. Ключова. Харків : Золоті сторінки, 2018. 336 с.

Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності: теорія і практика : наук.-практ. зб. Київ : Інтерсервіс, 2020. Вип. 6. 110 с.

Судові експертизи в процесуальному праві України : навч. посіб. / кол. авт.: Н. В. Нестор, О. Г. Рувін та ін. Київ : Ліра-К, 2019. 424 с.

Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса Міністерства юстиції України - 95 років сумлінного служіння істині = Non. Prof. M. S. Bokarius Kharkiv research institute of forensic examinations of the ministry of justice of Ukraine-95 years of conscientious serving the truth / авт.- уклад. О. М. Ключова та ін. Харків : Золоті сторінки, 2018. 191 с.

Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с.

Шепітько В. Ю. Вибрані твори. Избранные труды. Харків : Апостіль, 2010. 572 с.

Шепітько В., Шепітько М. Кримінальне право, криміналістика та судові науки : енциклопедія. Харків : Право, 2021. 508 с.

Яремчук В. О. Деякі питання дослідження зброї при розслідуванні вбивств. Юридичний науковий електронний журнал. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. Вип. 2. С. 430-433. URL: http://lsej.org.ua/2_2020/113.pdf

Яремчук В. О. Окремі проблеми проведення експертизи зброї та слідів і обставин її використання. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. Київ :

Видавничий дім «Гельветика», 2020. Том 31. (70). Ч.3 N2. С. 144-148. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_3/26.pdf

Яремчук В. О. Організація та тактика залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій : монографія ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Вид. агенція «Апостіль», 2015. 228 с.

Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika. Criminalistias and forensic expertology: science, studies, practic : XV / ed.: H. Malewsky, V. Shepytko etc. Криминалістикаисудебная экспертиология: наука, обучение, практика. Kaunas, 2019.Т. 2. 2019. 446 с.

Textbook of Criminalistics. Vol. 1: General Theory/ed. by Hendrik Malevski, Valery Shepitko. Kharkiv: Apostille Publishing LLC, 2016. 488 p.

Shepitko V. Introduction to criminalistics. Kharkiv : Apostille Publishing House LLC, 2021. 168 p.

Додаткова література

Актуальні питання призначення та проведення експертиз : наук.-практ. посіб. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2017. 300 с.

Воробей О. В. Лабораторний практикум з техніко-криміналістичного дослідження документів. Київ : НАВС 2016. 72 с.

Експертиза товарів : навч. посіб. / кол. авт.: А. А.Дубініна, І. О. Дудла, М. Р. Мардар та ін. Харків : ХДУХТ, 2017. 685 с.

Комісарчук Р. В. Судові експертизи при розслідуванні злочинів у сфері економіки : навч.-метод. посібник. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 92 с.

Криміналістика і судова експертиза : міжвідом. наук.-метод. зб. / голов. ред. Д. В. Журавльов. Київ : Київ. наук.-дослід. ін-т суд. експертиз М-ва юстиції України, 2020. Вип. 65. 800 с.

Мельник Р. В. Особливості судово-балістичної експертизи об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю : наук. практ. посіб. Київ : ЦУЛ, 2017. 134 с.

Пожежно-технічна експертиза : підручник ; за ред. А. С. Белікова. Дніпро : Журфонд, 2020. 260 с.

Техніко-криміналістичне дослідження документів : навч.-метод. посіб. / кол. авт. : О. В. Воробей, І. М. Мельников, О. Г. Волошин. Київ : ЦУЛ, 2016. 304 с.

Інтернет-ресурси:

- Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
- Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
- Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
- Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора - <https://www.gp.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Національної поліції України - <https://www.npu.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Державного бюро розслідувань - <https://dbr.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Служби безпеки України - <https://ssu.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України - <https://nabu.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Державної податкової служби - <https://tax.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Бюро економічної безпеки України - <https://esbu.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Міністерства оборони України - <https://www.mil.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Ради національної безпеки і оборони України - <https://www.rnbo.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Державної авіаційної служби України - <https://avia.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Державного космічного агентства України - <https://www.nkau.gov.ua/ua/>.

Офіційний веб-портал Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) - <https://www.icao.int/>.

Офіційний веб-портал Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами - <https://nbaai.gov.ua/>

Науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України:

Науково-дослідний центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності - <https://intellect.org.ua>

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз - <https://kndise.gov.ua>

Вінницьке відділення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз - <https://kndise.gov.ua/category/filialy/>

Житомирське відділення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз - <https://kndise.gov.ua/category/filialy/>

Кропивницьке відділення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз - <https://kndise.gov.ua/category/filialy/>

Івано-Франківське відділення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз - <https://kndise.gov.ua/category/filialy/>

Тернопільське відділення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз - <https://kndise.gov.ua/category/filialy/>

Хмельницьке відділення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз - <https://kndise.gov.ua/category/filialy/>

Черкаське відділення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз - <https://kndise.gov.ua/category/filialy/>

Чернівецьке відділення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз - <https://kndise.gov.ua/category/filialy/>

Чернігівське відділення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз - <https://kndise.gov.ua/category/filialy/>

Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз - <http://www.dniprondise.dp.ua/>

Запорізьке відділення Дніпропетровського НДІСЕ - <http://www.sudexp.in.ua>

Донецький науково-дослідний інститут судових експертиз - <http://www.dnise.dn.ua/>

Луганське відділення Донецького НДІСЕ - <http://www.dnise.dn.ua/>

Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз - <http://lndise.in.ua/>

Закарпатське відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз - <http://lndise.in.ua/contacts>

Рівненське відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз - <http://lndise.in.ua/contacts>

Волинське відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз - <http://lndise.in.ua/contacts>

Одеський науково-дослідний інститут судових експертиз - <http://ondise.minjust.gov.ua>

Миколаївське відділення Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз - <http://ondise.minjust.gov.ua/kontakty/>

Херсонське відділення Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз - <http://ondise.minjust.gov.ua/kontakty/>

Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» - <http://www.hniise.gov.ua>

Полтавське відділення Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» - <https://www.hniise.gov.ua/2-feedback.html>

Сумське відділення Національного наукового центру «Інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» - <https://www.hniise.gov.ua/2-feedback.html>

Судово-експертні установи МВС України:

Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України - ndekc.mvs.gov.ua

Вінницький НДЕКЦ МВС України - <http://ndekc.vn.ua/>

Волинський НДЕКЦ МВС України - <http://ndekc.volyn.ua/>

Дніпропетровський НДЕКЦ МВС України - <https://ndekc.dp.ua/>

Донецький НДЕКЦ МВС України - <https://ndekc.dn.ua/> (м.Маріуполь)

Житомирський НДЕКЦ МВС України - <https://www.ndekc.zhitomir.ua/>

Закарпатський НДЕКЦ МВС України - <https://ndekc-zakarpatyya.org/>

Запорізький НДЕКЦ МВС України - <http://ndekc.zp.ua/>

Івано-Франківський НДЕКЦ МВС України - <http://www.ndekc.if.ua/>

Київський НДЕКЦ МВС України - <http://ndekc.kiev.ua/>

Кіровоградський НДЕКЦ МВС України - <https://ndekc-kirovograd.org.ua/>

Луганський НДЕКЦ МВС України - <http://luga-ndekc.com.ua/>

Львівський НДЕКЦ МВС України - <http://ndekc.lviv.ua/>

Миколаївський НДЕКЦ МВС України - <https://ndekc.mk.ua/kontakty/>

Одеський НДЕКЦ МВС України - <http://expertise.odessa.ua/>

Полтавський НДЕКЦ МВС України - <https://poltavandekc.pp.ua/>

Рівненський НДЕКЦ МВС України - <https://ndekcrv.gov.ua/>

Сумський НДЕКЦ МВС України -

<https://www.facebook.com/SUMY.NDEKCS/>

sumi@ndekc.mvs.gov.ua

Тернопільський НДЕКЦ МВС України - <https://ndekc.te.ua/>

Харківський НДЕКЦ МВС України - <https://ndekc.kh.ua/>

Херсонський НДЕКЦ МВС України - <https://www.ndekc-ks.gov.ua/>

Хмельницький НДЕКЦ МВС України - <http://ndekc.km.ua/>

Черкаський НДЕКЦ МВС України - <http://ndekc.ck.ua/>

Чернівецький НДЕКЦ МВС України - <https://www.ndekc.cv.ua/>

Чернігівський НДЕКЦ МВС України - <https://www.ndekcmvs.cn.ua/>

Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз СБУ - <https://ssu.gov.ua/naukovo-doslidnytskyi-institut>

Головний експертно-криміналістичний центр Державної прикордонної служби України - <https://dpsu.gov.ua/ua/golovniy-ekspertno-kriminalistichniy-centr/>

Установи судово-психіатричної експертизи Міністерства охорони здоров'я України:

Українській науково-дослідний інститут соціальної і судової психіатрії та наркології Міністерства охорони здоров'я України - <http://undisspn.org.ua>

Київський міський центр судово-психіатричної експертизи — <https://med.kyivcity.gov.ua/medportal/medview/120.html>

Міжнародні судово-експертні установи та організації:

Association of Firearms and Tool Mark Examiners (AFTE) - <https://afte.org>

European Network of Forensic Science Institutes (Європейська мережа інститутів судових наук) - <https://enfsi.eu>

Реєстр атестованих судових експертів - <http://rase.minjust.gov.ua>

Реєстр методик проведення судових експертиз <https://rmpse.minjust.gov.ua/>

Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого - <http://library.nlu.edu.ua/>

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого - <http://dspace.nlu.edu.ua/>

Електронний репозитарій ДВНЗ Ужгородського національного університету - <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>

ІКАР Лаб-комплекс криміналістичного дослідження фонограм мови.
URL: https://speechpro.com/product/forensic_analysis/ikarlab.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри криміналістики. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=79:kafedra-kriminalistiki&Itemid=151

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання та самостійні роботи тощо. Пропущені практичні заняття можуть бути відпрацьовані відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових і науково-практичних заходах, конкурсах наукових робіт, діяльності наукового гуртка кафедри, проєктному навчанні, готувати тези наукових доповідей тощо.

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати будь-які комп'ютерні та радіоелектронні пристрої, прилади, матеріали, знаряддя та інструменти тощо тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції, пошуку важливої інформації, здійснення навчальної фото- чи відеозйомки, наочної демонстрації здобутих навичок тощо). Дозволяється користуватися ноутбуками, смартфонами та комп'ютерними планшетами для ведення конспектів лекцій і відстеження інформації, необхідної для вивчення даної навчальної дисципліни.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти під час безпосереднього та дистанційного навчання норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає

проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: вирішення практичних та ситуаційних завдань, усне/письмове опитування, вирішення завдань під час роботи зі зразками та колекціями процесуальних документів (постановами, експертними висновками), відпрацювання навичок використання окремих науково-технічних засобів та їх комплектів тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться у формі виконання лабораторних робіт. Впродовж навчання студенти виконують *2 лабораторні роботи*. Представляють портфоліо лабораторних робіт. Максимальна кількість балів за виконання лабораторної роботи – 10.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка	Визначення	Оцінка	Оцінка
--------	------------	--------	--------

за шкалою ECTS		за національно ю шкалою для заліку	за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34